

Kommunal- og Distriktsdepartementet

Attn.: Kommunalavdelingen, Juridisk seksjon

24. august 2022

Spørsmål til departementet angående kontrollutvalgets påseansvar og innsynsrett hos revisor.

Forum for kontroll og tilsyn ber om departementets vurdering av noen forhold knyttet til kontrollutvalgets påseansvar og innsynsrett hos revisor.

KONTROLLUTVALGETS PÅSEANSVAR

I NOU 2016:4 Ny kommunelov står det i kapittel 26, under drøftelsen av om det skulle innføres sertifisering og statlig tilsyn med revisjonen at *«Utvalget legger vekt på revisors rolle som del av den folkevalgte kontrollen og at kommunens tilsynsorganer selv har ansvar for å sikre en betryggende revisjon som kommunen selv kan bygge sin kontroll på, og som andre kan ha tillit til. I det øverste kontrollansvaret for den kommunale forvaltningen ligger ikke bare en plikt for kommunestyret til å velge revisjonsordninger som holder et godt faglig nivå, men også en rett til å bytte revisor om situasjonen gir grunn til det. Utvalget vil i stedet peke på at kontrollutvalgene kan rustes for å ivareta påse-ansvaret overfor revisjonen med andre virkemidler enn et lovbestemt tilsyn.» (s. 345.)*

Dette var begrunnelsen for ikke å innføre en sertifisering og statlig tilsynsordning, slik det er for de som reviderer etter revisorloven. Departementet støttet dette i lovproposisjonen (Prop 46 L (2017-2018)): *«Det er en del av det kommunale selvstyret at kommunestyret og kontrollutvalget påser at kommunens revisjon er tilfredsstillende. Kommunestyret og kontrollutvalget må derfor gjøre egne vurderinger av revisors kvalifikasjoner og kvaliteten på revisors arbeid, uavhengig av om det etableres en statlig sertifiserings- eller tilsynsordning.» (s. 312)*

Når det gjaldt spørsmålet om nasjonal ekstern kvalitetskontroll, konkluderte både lovutvalget og departementet med at det er behov for mer utredning dersom en slik kontrollordning skal innføres, og departementet mente at det var for tidlig å ta stilling til om en slik ordning bør innføres.

Lovforarbeidene fremhever betydningen av at kontrollutvalgene skulle støttes i arbeidet med å påse at revisjonen er betryggende. Et bidrag til slik støtte finner vi f.eks. på s. 67 i Kontrollutvalgsboka. Her er det listet opp påse-aktiviteter knyttet til: *«revisor si uavhengigerklæring, kvalitetskontrollar hjå revisor, avtaler mellom kontrollutval og revisor, engasjementsbrev for revisjonsoppdraget, strategi og plan for revisjonen, og risikovurderingar, revisjonsrapporter, nummererte brev, meldingar (i nummererte brev) om eventuelle mislege handlingar, revisjonsmeldinga, under dette resultatet av kontrollen med budsjettavvik og resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen med økonomiforvaltninga.»*

Det er ikke uvanlig at kontrollutvalget har behov for mer dokumentasjon enn det som er listet over for å undersøke om revisjonen skjer på en «betryggende måte», i samsvar med lover og forskrifter, og «god kommunal revisjonsskikk». Det er ikke uten videre slik at kontrollutvalget har foreningsbaserte kvalitetskontroller å støtte seg på i sin oppfølging av revisor. NKRFs kvalitetskontroller gjennomføres svært sjeldent og i lite omfang. I den grad det er inngått avtale mellom kontrollutvalget og revisor, kreves det utstrakt innsyn for å vurdere om avtalene blir fulgt opp.

Etter vår oppfatning kan kontrollutvalget vanskelig overholde sitt påseansvar og gjøre vurderinger av kvaliteten på revisors arbeid, dersom en ikke har mulighet til å få innsyn i arbeidsdokument, f.eks. den faktiske utførelsen som er dokumentert i arbeidsverktøyet Descartes.

Spørsmål 1: Har kontrollutvalget mandat til å gå lenger i sine undersøkelser i forbindelse med påse-ansvaret, enn innhenting av den dokumentasjonen som er listet opp i Kontrollutvalgsboka?

KONTROLLUTVALGETS INNSYNSRETT ETTER KOMMUNELOVEN § 23-6

Iht. kommuneloven § 23-6 kan kontrollutvalget kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll, fra interkommunale selskaper etter IKS-loven, interkommunale politiske råd, kommunale oppgavefelleskap, og heleide kommunale/interkommunale aksjeselskap.

I kontrollutvalgsboka er denne innsynsretten innskrenket når det gjelder innsyn hos revisor. På s.18 står det: «*Kontrollutvalet har i tillegg innsynsrett i dokumentasjon hjå revisor, dersom revisor er tilsett i kommunen. Innsynsretten omfattar alt skriftleg materiale, utan omsyn til om informasjonen er underlagd teieplikt. Dersom revisor er eit sjølvstendig rettssubjekt, organisert som IKS, interkommunalt samarbeid eller privat firma, må eventuell innsynsrett sikrast gjennom særskilt avtale mellom kommunen og revisor.*»

Spørsmål 2: Hva er begrunnelsen for at departementets veileder/Kontrollutvalgsboka begrenser kontrollutvalgets innsynsrett hos revisor sammenlignet med innsynsretten etter § 23-6?

I kommuneloven § 23-6 siste ledd står det «*Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen.*»

Spørsmål 3: Vil samvirkeforetak (SA) falle inn under benevnelsen «andre virksomheter»?

Med vennlig hilsen

Anne-Karin Femanger Pettersen

Forum for kontroll og tilsyn